

Oba su ova korizmenjaka napisana u sjevernoj Dalmaciji pod konac 18. vijeka.

V. Poslovna ili dnevna proza.

Dnevne potrebe iziskivale su već od najstarijih vremena, da su se mnoge stvari morale napisati bilo u opće svrhe bilo u korist pojedinaca ili radi pojedinaca. Sve ovakove glagolicom napisane ili uklesane spomenike nazivljem poslovnom ili dnevnom prozom hrvatske glagolske knjige. Među ovima nalazimo ove spomenike :

1. Natpise.

Ovi se natpisi nalaze na raznim starim crkvama, na javnim i privatnim kućama, na pločama, grobnicama, zvonnicama, zvonovima, žrtvenicima (oltarima), crkvenom posuđu, stubištima, zdencima i kutijama. Neki su dulji, a drugi su posve kratki. Najdulji su onaj na Bašćanskoj ploči od god. 1120. i onaj, što se čuva u hrv. zemaljskom muzeju u Zagrebu iz konca 15. vijeka. Ti se natpisi nalaze : a.) na otoku Krku, b) u Istri i po istarskim otocima osim Krka, c.) u Hrvatskoj, d) u Dalmaciji i e) u današnjim slovenskim zemljama.

Dakako da nijesu ni iz daleka svi glagolski natpisi dosada opaženi ni pronađeni, a pogotovo da nijesu proučeni. Stoga se ja obazirem samo na one, koji su meni poznati i koje predočujem pregleda radi u 1. skrižaljci.

1. Skrižaljka.

Tekući broj	Mjesto, odakle je natpis:	Zemlja ili pota- nje označenje mjesto:	Dan, mjesec i go- dina, kada je napi- san ili uklesan:	Ukupno
1.	Baška	na otoku Krku	1120., XII. vijek, 1465., 1525	4
2.	Senj	Hrvatska	1307., 1330., 1425., 1483., 1540., 1543.	6
3.	Novi	Hrvatska, Vi- nodol	1321., 1501., 1511., 1520.	4
4.	Reta	na otoku Krku blizu Vrbnika	17. VI. 1347.	1
5.	Omišalj	na otoku Krku	XII. 1387., 1457., 1471., 1471., 1525., III. 1533., III. 1536.	7
6.	Zadar	Dalmacija	1400., 1442.	2
7.	Beram	Istra	1431	1
8.	Trst	via S. Maria maggiore 2.	1435	1
9.	Vrh kraj Bu- zeta	Istra	1436., 1463., 1556.	3
10.	Klana kraj Kastva	Istra	1439	1
11.	Vrbnik	na otoku Krku	1445., 1505., V. 1527., 1530., 22. V. 1542., 15. IV. 1585., 11. IV. 1599.	7
12.	Tkon na otoku Pašmanu	Dalmacija	1448., 1451., 1517., 1531.	3
13.	Kastav	Istra	16. IV. 1453., 1509., 1530., 1537., 1541., 1568.	6
14.	Predloka (Lo- ka) kraj Ospa	Istra	1461., 1466.	2

Tekući broj	Mjesto, odakle je natpis:	Zemlja ili pota- nje označenje mjesto :	Dan, mjesec i go- dina, kada je napi- san ili uklesan:	Ukupno
15.	Zanigrad	Istra, općina Dekani	1466.	1.
16.	Višnjan	Istra	1476.	1.
17.	Vlašići na otoku Pagu	Dalmacija	1485.	1.
18.	Bribir	Hrvatska	1491., 1491., 1524., 1527.	4.
19.	Čepić	Istra	1492.	1.
20.	Roč	Istra	1492., 1492.	2.
21.	Bez označena mjesto	Nalazi se u kr. zem. muzeju u Zagrebu	oko 1500.	1.
22.	Plomin	Istra	1495., 1524.	2.
23.	Štrped	Istra	1500.	1.
24.	Ozalj u mjestu Trg i u mjestu Bratovancima	Hrvatska	1501.—1516., 1501.—1516.	2.
25.	Kosinj gornji	Hrvatska	1503., 1503., 1503.	3.
26.	Šušnjeva	Istra, općina Jesenovik	1507.	1.
27.	Dobrinj	na otoku Krku	1510., 10. VI. 1576.	2.
28.	Lukoran	Dalmacija	20. I. 1510.	1.
29.	Bakar	Hrvatska	1514., 1530.	2.
30.	Dubašnica	na otoku Krku	1514.	1.

Tekući broj	Mjesto, odakle je natpis:	Zemlja ili pota- nje označenje mjesto:	Dan, mjesec i go- dina, kada je napi- san ili uklesan:	Ukupno
31.	Selo Bogovič	na otoku Krku	1514.	1.
32.	Grobnik	Hrvatska	1524., 1524., 1572., 1649.	4.
33.	Draguč	Istra	15. IX. 1529., 14. III. 1533., 12. V. 1564.	3.
34.	Trsat kraj Rijeke	Hrvatska	1531.	1.
35.	Materada	Istra	12. I. 1531., 1535.	2.
36.	Bačve	Istra	1533., 22. I. 1581.	2.
37.	Sv. Ivanac	Istra	1533.	1.
38.	Gola Gorica	Istra	1537.	1.
39.	Cernik kraj Grobnika	Hrvatska	1538.	1.
40.	Šumbreg	Istra	1540., 1551.	2.
41.	Buzet	Istra	1541.	1.
42.	Šterna	Istra	1541.	1.
43.	Soline	Damalcija u zadarskoj bi- skupiji	1547.	1.
44.	Ješenik	Istra	1550.	1.
45.	Boljun	Istra	13. VI. 1550., 1556., IV. 1590, 1641.	4.

Tekući broj	Mjesto, odakle je natpis:	Zemlja ili pota- nje označenje mjesto:	Dan, mjesec i go- dina, kada je upi- san ili uklesan:	Ukupno
46.	Hum kraj Roča	Istra	1552., 1555.	2.
47.	Trviž kraj Pazina	Istra	1553.	1.
48.	Mali Mlun	Istra	1555.	1.
49.	Vinica	Kranjska	20. III. ili 20. V. 1556.	1.
50.	Sovinjak	Istra	1557.	1.
51.	Lindar kraj Pazina	Istra	1559.	1.
52.	Borut	Istra	30. IV. 1560.	1.
53.	Korte kraj Izole	Istra	1566.	1.
54.	Sv. Anton	Istra	20. VI. 1567.	1.
55.	Nova vas (Se- lina)	Istra, općina sv. Lovreč Poženatički	1568.	1
56.	Drivenik	Hrvatska	1571.	1
57.	Kršikla kraj Pazina	Istra	1572., 1572.	2
58.	Mošćenice	Istra	21. XII. 1573.	1
59.	Dornberg	Gorička	1574.	1
60.	Veprinac	Istra	1574.	1

Tekući broj	Mjesto, odakle je natpis:	Zemlja ili potanje označenje mjesta:	Dan, mjesec i godina, kada je napisan ili uklesan:	Ukupno
61.	Ugljan	otok u Dalmaciji	1577.	1
62.	Grižane	Hrvatska, Vinodol	1579.	1
63.	Posedarija	Dalmacija	1580.	1
64.	Sale	Dalmacija	1581.	1
65.	Ždrenj	Istra	21. V. 1582., oko 1600.	2
66.	Olib	Dalmacija	1585., 1598.	2
67.	Blažići	Istra, porečka biskupija	IX. 1586.	1
68.	Previš kraj Pazina	Istra	oko 1588.	1
69.	Cerovlje	Istra	1588., 1594.	2
70.	Marija Zalbijska	Austr. Primorje	1591., 1591., 1591.	3
71.	Oštarije kraj Ogulina	Hrvatska	1594.	1
72.	Lovran	Istra	1595.	1

Prema tomu imade sada 134 meni poznata natpisa iz 72 mjesta. Najviše ih imade iz Istre među meni poznatima. Dali ih u istinu ima, to je drugo pitanje. Činjenica, da imade sada najviše poznatih natpisa iz Istre, dokazuje samo to, da se istarska inteligencija najviše zanima za našu starinu. Pored pomenutih natpisa upozorio je pokojni R. Lopašić u knjizi „Karlovac“ na jedan kamen sa glagolskim natpisom na groblju u Pribičima, ali nije mi poznato, da ga je tko kasnije pročitao.

2. Isprave ili listine.

Hrvatske glagolske listine izdavale su svjetske, vojničke i crkvene vlasti, bratstva ili korporacije, javni notari ili kanceliri, privatnici i članovi porodice Frankopana. Ja ću se obazrijeti samo na one listine ili isprave, koje su do danas izdane, i na neke, koje sam priredio za štampu. Dakako, da imade još uvijek dosta neizdanih hrvatskih glagolskih listina. Ja sam priredio dosta zbirku neizdanih još, osobito iz 17., 18. dapače iz 19. vijeka hrvatskih glagolskih listina za štampu, koje čekaju, dok nađem nakladnika, da izađu na svjetlost. Dosele štampane listine polaze: a) sa otoka Krka, b) iz Istre i istarskih otoka osim otoka Krka, c) iz Hrvatske, d) iz Dalmacije i dalmatinskih otoka, e) iz Bosne, f) iz današnjih slovenačkih zemalja i g) iz drugih zemalja. Ove listine predočujem u skrižaljci 2.

2. Skrižaljka.

Tekući broj	Mjesto, odakle je isprava:	Zemlja ili potanje označenje mjesta;	Dan, mjesec i godina, kada je izdana isprava:	Ukupno
1.	Dobrinj	na otoku Krku	1. I. 1100., 30. XII. 1230., 8. XI. 1321., 12. III. 1379., 21. III. 1400.	5
2.	Pazin	Istra	5. V. 1275. (?)	1
3.	Trsat kraj Rijeke	Hrvatska	1288, 5. IX. 1458.	2
4.	Novi	Hrvatska, Vinodol	1309., 15. X. 1309., 8. IX. 1395., XI. 1422., 4. I. 1428., 4. I. 1428., 15. XII. 1445., 10. XII. 1446., 4. XII. 1447., 26. X. 1450, 30. XII. 1450., 28. X. 1455., 21. V. 1459., 25. VI. 1460., 21. III. 1464., 1465., 11. IV. 1468., 7. I. 1470., 13. XII. 1470., 18. V. 1472., 1472., 10. II. 1476., 4. V. 1478., 22. X. 1484., 1502., 18. X. 1526., 9. I. 1565., 28. X. 1615.	28